

A surreal, circular tunnel with a person at the end. The tunnel is composed of many concentric, overlapping layers of what appears to be wood or stone, creating a complex, maze-like structure. The colors range from light beige to dark brown. A bright light source at the top center illuminates the scene, creating a strong glow and casting long shadows. A small, dark silhouette of a person stands at the far end of the tunnel, looking towards the light. The overall effect is one of depth and mystery.

CHYBĚJÍCÍ ČÁSTI

Jindřiška Mendozová

COO
BOO

Chybějící části

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

Jinřiška Mendozová

Chybějící části – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

CHYBĚJÍCÍ ČÁSTI

Jindřiška Mendozová

COO
BOO

Pokud vás tahle kniha zasáhne, opatrujte ji jako oko v hlavě. Jestli ale máte v knihovně méně důležité kousky, pošlete je dál s **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Jinřiška Mendozová, 2024
Cover © Veronika Holá

ISBN tištěné verze 978–80–7661–986–9
ISBN e-knihy 978-80-7661-989-0 (1. zveřejnění, 2024) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7661-990-6 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7661-988-3 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

Psát knihu – ať pro děti, mládež nebo pro dospělé – je vždy úsilí, které si žádá naprosté soustředění, a spousta běžných a v tu chvíli zdánlivě nedůležitých věcí jde stranou. Chtěla bych tedy touto cestou poděkovat svojí rodině, že vždycky vydrží všechny moje nálady a „duševní“ nepřítomnost, když píšu.

ינטובונ הברע הנל איה הנושארה. מישנ יתשל תודוהל הצור ינא ראשיהל מיכירצש מירופיס יל הריכהש, תיסוהה הטלוקפהמ ופלואהמ יבר'ג הרוז איה היינשה. מישנא לש מהיתונורכזב תירבע יתוא דמלל תונלבסה לע, גארפב.

I. ČÁST

I.

Martin se vzbudil, ale oči měl dál pevně zavřené. Přes dřevěné neprosklené dveře k němu pronikaly obvyklé zvuky domu. Vlastně nepronikaly. Teprve po pár vteřinách si uvědomil, jak moc se dům za poslední tři dny změnil. Že slyší to, co by slyšet chtěl. Tátův smích. Máminy odpovědi. Maličko našťvané, protože táta vtipkuje a máma ještě není tak úplně probuzená a chybí jí „endorfiny“. Tedy kafe, ale takhle to zní odborněji.

Znovu pevně stiskl víčka. Nic z toho neslyšel a už nikdy slyšet nebude. Ale ještě chvilku chtěl poslouchat. Jenomže pocít, že je všechno stejné jako vždycky, byl pryč. Pomalu otevíral oči a pohled mu padl na notebook, jehož černá obrazovka na něj zírala z psacího stolu. Byl to skvělý notebook. MacBook Air, který si přál k narozeninám. Dostal ho. K osmnáctinám. Na začátku srpna. S podmínkou, že si na něj přispěje ze svého. Tátovo pravidlo. Martin věděl, že by mu rodiče kdykoli mohli koupit počítač výrazně

dražší, ale také věděl, že tohle je jejich – a hlavně tátův – způsob, jak ho učít, že nic mu jen tak nepadne z nebe. Když si notebook vybíral, vůbec netušil, jak moc ho v tomhle školním roce užije. A jak strašně nevyužije předplacenou autoškolu. To byl dárek-překvapení, na kterém se nijak nedomlouvali.

Teď se ale na vesmírně šedý model díval s odporem. V osm ho bude muset zapnout. Online vyučování nepočká. Tři dny ho máma omlouvala. S víkendem pět dní offline. Nejdřív byl rád, že „do školy“ hned nemusí. Pak měl pocit, že je to vlastně jedno. Stejně se nic nezmění. Potom se znovu vrátil pocit, že už se nikdy nechce s nikým vidět. Jenže teď už se bude muset připojit. A všichni se budou ptát. Co se stalo? Proč se to stalo? Je pravda to, co se píše v *Blesku*? Pár jizlivých poznámek zabalených do rádobý soucitu. Pár nezabalených do ničeho. Pár upřímných. Nestál o žádnou.

S povzdechem odhodil příkrývku a protáhl se. Bude to muset zvládnout. Ticho v domě, kecý na internetu i poznámky spolužáků. Stejně záleží jenom na těch, kteří o něm doopravdy něco vědí. S překvapením si uvědomil, kolikrát si za poslední dny tuhle tátovu větu zopakoval. Současně mu blesklo hlavou, kolikrát ji dřív v duchu označil za *blbý kecý o ničem*. Možná tak *blbý* nebyly. Když si je teď opakoval. Jinak by je přece dávno zapomněl. Promnul si oči. Od chvíle, kdy se probudil, ho pořád tak divně páliły.

Natáhl se pro mobil a do messengeru natukal: *Hej, kámo, dávaj mi bídu?*

Pak vstal a ještě napůl rozespale se doklátíl ke skříni. Bylo mu čerstvých osmnáct, měl přes metr osmdesát, byl hubený a občas působil dojmem štěněte, které ještě tak úplně neovládá všechny končetiny. Vytáhl první triko a džíny, které mu přišly pod ruku. Lockdown nebo ne, celodenní pyžamování máma nesnášela. O nějaké zbytečné dohadování s ní neměl zájem. Navíc kvůli pitomostem. Skoro se rozesmál, když si uvědomil, kolikrát se s mámou, s tátou – a vlastně s kýmkoli ochotným nechat se zatáhnout do hovoru – kvůli podobným nesmyslům dohadoval do bezvědomí.

Cestou do koupelny, do které se vcházelo přímo z pokoje přes šatnu, v níž měl oblečení, které nepotřeboval mít po ruce, zaslechl pípnutí telefonu. Podle pár tónů ze hry Among Us hned věděl, že je to Tran.

Přejel prstem po displeji a z mobilu na něj vyskočila zpráva: *Míň, než bys čekal. Pár cápků z béčka, víš ktorejch, ale jinak v chillu. Dneska už budeš?*

Jo. Naťukal stručnou odpověď.

Tři tečky mu hned prozradily, že kamarád odpovídá.

O pauzách můžeme trochu zapařit. Jestli máš teda náladu...

I z esemesky ho zasáhla vlna rozpaků, které nedokázal překonat ani jeho nej kámoš. Na okamžik se mu sevřel žaludek. Jestli ani Tran neví, jak se s ním bavit, co může čekat od ostatních? A koho se má na to zeptat? Když tu není táta.

„Tati,“ zašeptal tichounce. „Tati, co mám dělat?“

Znovu se zaposlouchal do ticha domu. Bude si muset poradit sám. Nějak to dá. *Stejně záleží jenom na těch, kteří*

o mně doopravdy něco vědí. Znovu si tátovu větu zopakoval a najednou byl klidnější.

Oblékl se a vyšel z pokoje. I když nic nebylo jako dřív, nějaký vnitřní hlas, o kterém ani nevěděl, že ho má, mu napovídal, že by bylo dobře, kdyby dodržoval zaběhané rodinné rituály a přišel za mámou do kuchyně na snídani. Ta byla něčím, co nevynechávali skoro nikdy. I když byl táta pryč, obvykle ve snídaňovou hodinu alespoň zavolal. Začátek dne. Povídání si. Všechny je mělo naladit.

Nevěděl, na co by ho tak asi snídaně mohla naladit dneska, ale stejně se ploužil chodbou, která se mu najednou zdála nekonečně a zbytečně dlouhá. *Blbý klišé*, napadlo ho najednou. *Dlouhá chodba a hezkej dům za nic nemůžou.*

Jenže spousta lidí si myslí, že můžou. Tě vtíravé myšlenky se nemohl zbavit. Jako kdyby četl diskuze pod články v novinách. Kdyby si to nemohl dovolit, tak by se mu tohle nestalo. Kdo má moc, už neví, čím by se zabavil. Kdyby to byl obyčejnej český dělník, tak by jel tak maximálně na chalupu nebo na vodu s kámošema. Kdyby, kdyby, kdyby... tak by se to nestalo. Jistě, protože na chalupě přece nikdo nemůže spadnout ze střechy a na vodě se nemůže utopit pod jezem...

Z myšlenek ho probraly hlasy z kuchyně. Jeden patřil mámě. Poslední dny mluvila většinou tiše, skoro jako by jí dalo práci dokončovat jednotlivé věty, nebo dokonce hledala slova. Teď ale mluvila velice jasně a tak ostře, jako když Martinovi zakazovala nějaký hodně hloupý nápad. Ke komu mluvila, ale netušil.

„Tohle se prostě nedozví ani omylem,“ slova přímo vyplivovala.

Ale někde, hluboko pod rázným a nekompromisním tónem, jako kdyby Martin cítil strach. Něco, co u mámy poznal teprve v posledních dnech. Jenže tohle byl jiný strach než strach, s kterým mluvila o tátovi. To byly obavy, starost, úzkost, které postupně přerůstaly až do bezedné černé hrůzy, když se nezdálo, že by ještě vůbec byla naděje. Zatímco té se Martin chystal jako jediné jistoty posledních dnů, mámu opustila – podle něj – až moc rychle. Jako kdyby ji představa, že táta už není, sice děsila, ale ne tolik, aby s ní nedokázala docela dobře žít. Alespoň z ní měl takový pocit. Možná se pletl. Určitě se pletl. Koneckonců s mámou si nikdy nerozuměl tak jako s tátou. Spousta jejích rozhodnutí, to, jak se dívala na věci okolo, pro něj bylo často nepochopitelné.

Strach, který zazníval v jejím hlase teď, byl ještě jiný. Snaha schovat ho za silná slova a ostré příkazy všechno jen zhoršovala. Začínal se bát i on. Hlas, který jí odpovídal, mu připadal povědomý, ale ne natolik, aby si ho dokázal hned spojit s konkrétním obličejem nebo jménem.

„Pokud se potvrdí, že je váš manžel po smrti, nebo pokud se ho nepodaří najít a budeme řešit tuto variantu, pak mi věřte, že v obou případech se to ten chlapec dozví.“ Muž mluvil tiše, monotónně.

Ten chlapec... Ten chlapec... Martinovi pomalu docházelo, že mluví o něm. Na okamžik jako by přestal být Martinem Kněžíkem, na okamžik byl jakýmsi bezejmenným

ným chlapcem, na kterého se i on sám dívá z dálky jako na někoho cizího. A přece to byl on. Co by se on, Martin, ten chlapec, on sám, měl, nebo neměl dozvědět?

Pohled mu sklouzl na mobil, který držel v ruce. Čistě ze zvyku, protože jako všichni ve třídě byl zvyklý mít vlastně nepřetržitý přehled o tom, kdo, co a kam postnul, kdo zrovna je na straně jakého tiktokera, youtubera nebo někoho z instagramu. Teď mu pohled na displej ale prozradil jen to, že do začátku hodiny zbývá necelých patnáct minut. Měl by vejít do kuchyně, normálně pozdravit, dát si snídani a tvářit se, že vlastně nikdy nic neslyšel. Ale...

Ale bylo tak strašně těžké překonat zvědavost... A tak dál stál na chodbě a dlaždice ho studily do bosých nohou.

„Neexistuje nic jako povinnost... je to uzavřené...“
Máma ztrácela půdu pod nohama.

„To jistě. Jenže jsem nezažil, že by se nenašel někdo, kdo něco takového vytáhne na světlo boží. I kdyby jen ze zlomyslnosti...“ Martin úplně viděl, jak rodinný právník, kterého už mezitím poznal, rozhodil bezmocně rukama.
„Nezapomínejte, že to vlastně vědí všichni.“

Znovu se cítil jako „ten chlapec“. Ten chlapec, který o sobě vlastně – na rozdíl od abstraktních všech – neví nic. A současně o něm ti všichni ostatní vědí všechno. Něco bylo špatně. Hodně špatně. Najednou se neodvažoval ani pohnout, aby ho nezaslechli a nepřestali mluvit.

„Tedy... všichni. Všichni, kteří to vědět nepotřebují, ale ten, který by možná měl, netuší nic.“ V právníkově hlavě zazněla jemná výčitka.

„Tohle jsem vám vysvětlovala už tisíckrát. Těžko to před nimi šlo tajit... a pak...“ Máme selhal hlas. Na chvíli. „A pak nikdy nebyla vhodná chvíle a vlastně to bylo jedno...“

„Právně jistě.“ Martin si znovu uměl představit to gesto rozhozených rukou. Trošku bezmocné a trošku vyčítavé. „Lidsky. Tedy, já to chápu, jenže často bývá lepší mít jasno ve všem...“

„A k čemu by Martinovi bylo, kdyby věděl, že není náš... tedy... že je náš, jen prostě adoptovaný...?“

Asi tušil, kam ten rozhovor, který neměl nikdy slyšet, směřuje. Teď by se měl otočit, jít k počítači, připojit se k vyučování a... a... co? Tvářit se, že už pět dní zvládá, že jeho táta nežije, nebo možná žije? Jen tak mimochodem do toho tváření se, že zvládá, zahrnout, že jeho táta nejspíš ani není jeho táta? Jistě, v seriálech se občas stává, že se přijde na syna z předchozího vztahu, který nikoho nemá, a chápavá manželka ho adoptuje... Sakra, co kdyby si přestal vymýšlet nesmysly? Jenomže dá se na takovou informaci reagovat něčím jiným než blbostí?

Měl chuť kopnout do zdi a zaječet. Ano, mohl to brát rozumně. Taky jako ve filmech. Jsi víc než chtěný, vybrali si tě, protože o tebe moc stáli, zrovna o tebe... Jenže máma řekla: „K čemu by Martinovi bylo, kdyby věděl, že není náš...“ Potom se sice opravila, ale... jak moc tedy byl chtěný? A chtěl ho víc táta, nebo ho víc chtěla máma? Nebo oba chtěli dědice? Někoho, kdo se postará o ty spousty věcí, které tady po nich jednou zůstanou? Byla představa,

že jednou jejich věci koupí někdo úplně cizí, natolik děsivá a plná beznaděje, že se proto rozhodli pro adopci? Ne tak úplně, ale přece jen někdo jejich. Věci dostane někdo ne tak úplně cizí. Prostě řešení. Jeho rodiče nenechávali rádi věci nevyřešené.

Martin se rozhodl. Poruší snídaňovou tradici. Teď by se nedokázal podívat ani na mámu, ani na právníka. Půjde se připojit k počítači a dokáže se tvářit jakoby nic. Nebo si vypne kameru. A pak si promluví s Tranem. Ten není adoptovaný určitě, ale má zase jiné starosti. A Martin o nich ví. Asi jako jediný. Občas tedy rozdává vyžádané i nevyžádané rady. Teď bude řada na Tranovi.

„Takže, pořád si myslíte, že mu to mám říct?“ slyšel, jak se máma ptá nejistě právníka.

Mu. Tomu chlapci. Už to vlastně ani nechtěl poslouchat. Otočil se a zase se chodbou vracel zpátky. Mámě prostě řekne, že zaspal. Co jiného by jí taky mohl říct?

II.

Klášterní cely nikdy nebyly a ani dnes nejsou zrovna synonymem luxusu. Přesto měl starý mnich, bratr Romain, tu svoji velice rád. Kdykoli se ráno probudil, první, co uviděl, byly okolní hory a lesy, katalánské Pyreneje, jedna z nejkrásnějších oblastí na rozhraní Španělska a Francie. Hory jsou tu všude. Zalité sluncem, zasypané sněhem, schované v mlze nebo bičované deštěm, vždycky se mu zdály krásné. Současně se v místnosti, která mu po dlouhá léta byla domovem, cítil bezpečně.

Nedokázal si vysvětlit proč, ale vždycky toužil po pocitu bezpečí. Přitom ve své paměti nenacházel nic, co by odjakživa nebylo spojené právě s nenapodobitelným klidem, mírem a bezpečím klášterů. Kam jeho paměť sahala – a on měl velmi dobrou paměť –, tedy až do časného dětství, vždycky žil poklidně mezi lidmi v sutanách a hábitech. Možná to bylo jeho plachou povahou. Možná tím, že byl sirotek, kterého nikdo jako malého nenavykl na těsnou

blízkost rodičů a sourozenců. I se svými řeholními bratry se sblížoval jen pomalu a obtížně. Když přišel někdo nový, trvalo neuvěřitelně dlouho, než s ním dokázal prohodit pár slov. Pravda, už to byla spousta let, kdy do kláštera přišel nějaký novic, ale Romain si své pocity přesto dokázal vybavit naprosto přesně.

Poslední dny – i když hory ani jeho strohá cela se nijak nezměnily – proto pro něj byly vybočením z každodenní rutiny, na kterou byl po dlouhá desetiletí navyklý. Po celé sněhem zasypané oblasti (ano, i starý lesní dělník Claudi, který pamatoval všechno, co ostatní staří dávno zapomněli, říkal, že taková zima nebyla snad padesát let) se to jen hemžilo policisty, záchranáři a dobrovolníky, kteří neustále bušili na vrata polorozpadlého, ale ne docela opuštěného kláštera a opakovaně se ptali, jestli pár starých mnichů, kteří jeho zdi ještě obývali, nevidělo hledaného muže.

Romain rozčileně potřásl hlavou. Proč by on, který sotva kdy vycházel z kláštera, měl vidět nějakého ztraceného muže? Proč by s ním měl vůbec mluvit? A jak by s ním mluvil, když ten muž prý není ani Španěl, ani Francouz? Řecky? Latinsky? Hebrejsky? Staré jazyky, ano, ty ovládal. Jinak se ale kromě dávno mrtvých filozofů a světců dokázal dorozumět jenom s těmi, kteří mluvili buď španělsky, nebo francouzsky. A katalánsky. Jistě, katalánsky by to zvládl také.

Znovu vyhlédl z malého okna a pohledem přeletěl zasněžené hory, stromy, které se prohýbaly pod nečekanou tíhou sněhu. Hledají, hledají, ale těžko najdou. Prý jel let-

ní cyklistickou stezku. Sám. Šílenec. Kvůli dobrodružství. Kvůli adrenalinu. Říkal bratr Jorge. Byl z mnichů nejmladší a pro tyhle výstřednosti míval občas skoro až pochopení. Nedávno oslavil sedmdesátku a občas ještě sledoval, co se děje daleko za zdmi kláštera. Ani on ale docela nechápal tuhle nesmyslnou touhu vyhledávat nebezpečí. Přesto ho sem tam přistihli, že se dívá z okna kláštera a představuje si, jak sjíždí svahy na lyžích. Sám sobě se pak Jorge smál hýkavým smíchem. Mnich na lyžích. Létaující mnich. Ale v létě občas na procházky chodil a těmto svým snům dával volný průchod. Romain to věděl, ale nikdy si z něj kvůli tomu neutahoval. Také měl svoje... záležitosti.

„Jako kdyby život nebyl dost nebezpečný sám o sobě,“ zabručel Romain nespokojeně.

Samotného ho překvapilo, jak moc ho dneska tenhle pocit zahltil. Jako kdyby nebezpečí číhalo všude kolem něj. K tomu se vrátil ten druhý pocit. Ten, který nesnášel ještě víc. Ten, který mu našeptával, že něco v jeho životě je špatně. Že v něm buď něco chybí, nebo přebývá. Nebo snad mohlo něco chybět i přebývat současně?

Romain se pokřížoval. Co by mu mohlo chybět, když měl v životě Boha? Pak měl přece všechno. Jenomže přicházely ty divné dny, kdy to nestačilo. Dny, kdy cítil, že něco by mělo být jinak. Že celý jeho život by měl vypadat jinak. Nikdy si ale nedokázal odpovědět na otázku, jak by měl tedy vypadat. Měl kde bydlet. Měl co jíst. Měl bratry, kteří si ho vážili a určitě ho i milovali – tou křesťanskou láskou, kterou Bůh vyžaduje od svých oveček. Měl

své modlitby a svůj pravidelný denní program. Tolik lidí nemělo nikdy ani jedno z toho. A přece se mu občas do mozku vtírala a zažírala jako odporný slizký červ myšlenka, že je to málo. Že kdysi možná míval víc. Možná tam někde v té době, která zmizela spolu s jeho nejranější dětskou pamětí. A on nikdy nenašel odvahu pátrat po tom, co by to mohlo být. Jako malý se asi občas ptal. *Co bylo tehdy? Před kláštery? Znal někoho jiného než jeptišky, které o něj pečovaly jako o úplně malíčkého, a mnichy, ke kterým přišel později? Pečoval o něj někdy někdo s láskou? S tou láskou, které jsou schopní jen rodiče?* Čím méně odpovědí dostával, tím méně se ptal. Až se nakonec přestal ptát úplně. Z pocitu, že se ptát nemá, že se možná ptá na něco nedobrého. Jen jedna věc, vlastně dvě, v něm občas probouzely touhu, alespoň teď, ke konci života, se vyptat na všechno, na co se zeptat neodvážil.

Romain otevřel zásuvku svého obyčejného psacího stolu a chvílku se díval na dětskou písanku s hebrejskými písmeny. Nebylo na ní vůbec nic divného. Od dětství se učil staré jazyky a tuhle písanku si schoval na památku. Nejspíš se mu jako malému líbila. A slib skromnosti a chudoby tím nijak neporušoval. Tím si byl jistý. Zvláštní bylo, že ty písanky byly dvě. Ano, ležely jedna na druhé. Dvě úplně stejné písanky. Spíš cvičebnice než písanky. Proč by si schoval dvě úplně stejné cvičebnice? Proč by vůbec měl dvě stejné cvičebnice?

Kdysi, ještě jako malý kluk, tuhle otázku položil bratru Dominikovi. Ten jen bez zájmu pokrčil rameny.

„Nejspíš proto, že sis prostě každé cvičení opakoval.“

Tehdy se s touhle odpovědí smířil. Čím byl ale starší, tím mu bylo jasnější, že rukopisy se liší. Možná si byly něčím podobné, ale lišily se. Jeden byl rozhodně velice neumělý. Ne tak pečlivý, ne tak úzkostný ve snaze neublížit kráse každého jednoho písmenka. Ten druhý prostě úkoly jen tak mastil. Jaký druhý? Také to mohla být nějaká druhá – spolužačka... třeba. Unaveně si promnul zarudlé oči, které mu poslední dobou neustále slzely. Asi mu na stará kolena nesvědčilo vlhko v klášteře. Nebo si to všechno pouze namlouvá a prostě se jen pocvičil ve psaní, a proto jsou písmena odlišná, lepší, pečlivější. Ale nevěřil si, ne to byly dva různé rukopisy.

Staré dobré vysvětlení. Tolikrát se mu osvědčilo, ale tentokrát ne. Tentokrát nestačilo. Skoro se nahlas zasmál. Vždycky všechno sdílel s bratry v kláštěrech, v kterých žil, ale pokud šlo o jedinou, tedy rozhodně jedinou, nevysvětlitelnou věc v jeho životě, o které věděl, neměl, koho by se zeptal. Ale asi to tak chtěl Bůh. Všechno v jeho životě vždycky začínalo, končilo a nacházelo vysvětlení u Boha.

Najednou Romain zvedl hlavu a pozorně se zaposlouchal. Pak se, tak jak mu jeho věk dovoľoval, rychle vydal ke dveřím. Bratři ho volají. Těžké dubové dveře s mosaznou klikou se s vrzáním otevřely a Romain vyšel do ticha klášterních chodeb. Chlad mu pronikl mnišskou sutanou. Maličko se otrásl, ale byl zvyklý. Okna nedoléhala, silné kamenné zdi nedokázalo nikdy prohřát ani horké letní slunce a kamna tu stejně nebyla. S přibývajícím věkem se

ale Romainovi zdálo, že se mu chlad zažírání do kostí s větší silou a rychleji než kdy dřív. Že je nemilosrdně ohlodává, aby – až se zima za rok zase přihlásí – byly ještě křehčí a ještě snadnější kořistí.

Šel opuštěnou chodbou tak rychle, jak jen dokázal, a těšil se na teplo jídelny. Věděl, že odpověď na svoje otázky tam nenajde, ovšem alespoň se chvíli potěší rozhovory s těmi, kteří ve většině případů pamatovali jeho staré dobré časy.

Romain došel do jídelny, která byla dlouhá a s vysokým stropem, plná podlouhlých stolů, jaké poslední dobou byly v módě na svatbách, kterým jejich organizátoři říkali typické a rustikální. U stolů stály úzké lavice. Na lavice by se bývaly mohly posadit desítky mnichů. Možná tomu tak i kdysi bývalo. Ovšem tak dávno, že ani Romain, ani Michael si nemohli tuhle zašlou slávu starého kláštera pamatovat. Teď tam sedávali čtyři. Čtyři postavy v sutánách, usazené co možná nejbliž ke kamnům.

Nejstarší Michael, kterému bylo ještě o čtyři roky víc než Romainovi. O něco mladší Francisco, představený kláštera. A „ten mladý“, Michael mu dokonce někdy říkal chlapec, čerstvý sedmdesátník Jorge, poslední novic, který sem kdy za Romainových časů přišel.

Za starých časů, za těch, kdy lavice byly obsazené do posledního místečka nebo kdy byla jídelna zaplněná alespoň z větší části, sedával představený spolu se svými nejbližšími spolupracovníky na druhé straně jídelny, u samostatného stolu. Také blízko ohně, protože na druhé straně